

Influencers en l'art

De Van Goyen al Pop Art

PROPOSTA EDUCATIVA

Educació primària / 1r cicle - 2n cicle / CE1-CM2

Govern d'Andorra
Entre tots fem un país millor

Comú
d'Escaldes Engordany

Patrocinador exclusiu

ANDORRA TELECOM

Estructura de la visita i el taller ludicoeducatiu (20-25 alumnes)

- Acollida i introducció a la visita (10 min)
- Visita guiada (30 min)
- Taller ludicoeducatiu a la sala EduCarmenThyssen (40 min)

Fil conductor

Percebre les diferències i similituds entre diverses obres a partir del color i les formes. Introducció als diferents moviments artístics i el paper de la influència en l'art.

Selecció de les obres

- *Retrat al mirall, París*, de Ramon Casas i Maurice Lobre
- *El riu Touques a Saint-Arnoult*, d'Eugène Boudin
- *Paisatge de dunes amb cabana i figures*, de Jan Josefsz van Goyen
 - *Marea baixa a Varengeville*, de Claude Monet
- *Descans en la fugida a Egipte*, de Francisco Antolínez y Sarabia
 - *Canya*, d'Antonio Saura
 - *California Dreams 2*, d'Antonio de Felipe

Metodologia

El nostre paper de **mediadors** entre l'obra i els participants permet crear una relació de confiança gràcies a la qual els alumnes troben les **característiques de les obres** de manera autònoma a través de la **interacció entre el guia i els estudiants**. Proposem una aproximació a l'obra de manera intuïtiva i adaptada a cada edat.

Primerament, rebem els alumnes a la sala EduCarmenThyssen, on els expliquem les normes de seguretat, així com el desenvolupament de la visita guiada.

A la sala d'exposició, els alumnes s'asseuen a terra davant de les obres seleccionades. Un cop acabada la visita, anem a la sala EduCarmenThyssen, on comença el taller. Gràcies al taller els alumnes identifiquen els colors i els elements de les obres i deixen fluir lliurement la imaginació. A més, gràcies a la **pantalla digital** que es troba a la sala educativa poden tornar a veure les obres tractades en la visita.

Els temps són aproximats i tant els tallers com la visita es poden adaptar a les necessitats de cada classe que ens visiti (temps, obres tractades...).

Obres de l'exposició

A petició del professor es poden adaptar les obres tractades en la visita:

- *Descans en la fugida a Egipte*
- *Canya*
- *California Dreams 2*
- *Variété*
- *Natura morta amb canelobre i caixa*
- *Retrat al mirall, París*
- *Marea baixa a Varengeville*
- *El riu Touques a Saint-Arnoult*
- *Paisatge de dunes amb cabana i figures*
- *El torrent d'Argentona*
- *Paisatge amb ramat d'ovelles*
- *Paisatge amb poble i riu*
- *Sortida de la lluna a la riba del riu Oise*
- *Paisatge amb una vacada en un riu*
- *El pas del tren*
- *Vall de l'Artuby*
- *Pobla de Segur*
- *Retrat d'una nena*
- *Nenes a la llum d'un fanal*
- *Carrer de París*
- *Dama*
- *L'eterna primavera*
- *Tita Los Angeles*
- *Mick Jagger*
- *Marilyn*
- *Collection de canettes*

Obres per tractar durant la visita

Retrat al mirall, París

Ramon Casas i Maurice Lobre

Oli sobre tela

60,7 x 73,3 cm

Característiques que es tractaran durant la visita

- Representació de la figura humana
- Identificació dels elements que apareixen en les obres
- Reflexió sobre l'obra conjunta

Informació complementària per als docents / característiques de les influències

L'obra és el resultat d'una participació conjunta dels dos autors, que eren amics, Ramon Casas i Carbó i Maurice Lobre. Segurament la van dedicar a un altre pintor francès, Paul Foret, per la inscripció que es pot veure en la mateixa obra: "À mon ami Foret."

La llum de penombra: la imatge del jove en format d'autoretrat correspon a Maurice Lobre. Apareix en una estança il·luminada de manera indirecta, segurament per llum natural provinent d'una finestra. Era el tipus d'il·luminació que permetia als impressionistes capturar amb fidelitat un moment concret del dia. El joc entre les ombres ens recorda les influències que Lobre va adquirir de grans mestres, com Velázquez.

Detallisme: ambdós pintors es caracteritzen per pintar escenes íntimes de la vida privada, sobretot de la burgesia parisenca. Pinzellada exquisida de gran bellesa formal.

Modernitat: utilització de recursos pictòrics de modernitat, com els miralls, la firma indirecta sobre una targeta o la introducció de cartelleria.

Obres per tractar durant la visita

El riu Touques a Saint-Arnoult

Eugène Boudin
Oli sobre tela
51 x 75 cm

Marea baixa a Varengeville

Claude Monet
Oli sobre tela
60 x 81 cm

Paisatge de dunes amb cabana i figures

Jan Josefsz van Goyen
Oli sobre fusta
48 x 70,5 cm

Característiques que es tractaran durant la visita

- Representació del paisatge en diferents condicions atmosfèriques
- Identificació dels elements que apareixen en les obres
- Reflexió sobre les semblances i les diferències entre les obres i les seves influències

Informació complementària per als docents / característiques de les influències

La franja de l'ombra en primer pla: un recurs que comparteixen els paisatgistes, que permet centrar la mirada de l'espectador i allunyar les vistes fins a l'horitzó, on els colors són més clars. La pintura holandesa del segle XVII estudia els efectes lumínics i posa les bases de la pintura del natural; una influència molt important per als impressionistes, que persegueixen capturar amb fidelitat un moment concret del dia.

Detall i naturalisme: Van Goyen es considera un dels pioners de l'estil tonal que cerca la calma del paisatge, i emfatitza en la formació de núvols, el realisme i els horitzons baixos. Són característiques que influencien de manera decisiva Boudin i que van servir de model per al jove pintor Claude Monet.

Utilització de l'aigua i espais d'aiguamolls: utilització de recursos que permeten crear matisos de llums i reflexos, i aconseguir efectes d'atmosferes humides.

Obres per tractar durant la visita

California Dreams 2
Antonio de Felipe (1965)
Oli sobre tela
162 x 130 cm

Descans en la fugida a Egipte
Francisco Antolínez y Sarabia (1644 -1700)
Oli sobre tela
46 x 61,5 cm

Canya
Antonio Saura (1930-1998)
Oli sobre tela
196 x 130 cm

Característiques que es tractaran durant la visita

- Diferències i similituds en els colors
- Representació de la figura humana
- Identificació dels elements que apareixen en les obres

Informació complementària per als docents / característiques de les influències

L'obra de Felipe Antolínez y Sarabia, com a representant de la pintura espanyola del segle XVII, influencia en gran part l'obra d'artistes contemporanis com Antonio Saura o Antonio de Felipe, gran representant del Pop Art espanyol actual.

Valors tradicionals: el retorn als valors plàstics tradicionals, així com el tenebrisme palpable en *Descans en la fugida a Egipte*, és un tret diferencial que, sota el prisma de les avantguardes nord-americanes, es reflecteix en *Canya*. Reduint la paleta als negres, grisos i blancs, Saura crea uns clarobscur propis de la paleta dels artistes del segle XVII espanyol, com Antolínez i Velázquez, màxim exponent d'aquesta etapa pictòrica. El tema de la iconografia cristiana, ancorat en la cultura espanyola, és reinterpretat per Antonio de Felipe en nombroses ocasions, i mostra així la influència de la cultura popular en les seves obres.

Arquetip de la figura humana: l'arquetip de la figura humana i, en especial, el de la dona, és un element característic i principal de la pintura dels tres autors. Així, a través de la gestualitat controlada com a contrapunt de l'automatisme de la creació de l'obra, Saura utilitza l'arquetip de la figura de la dona amb l'objectiu de desconstruir-lo, i crea una realitat pròpia que sorgeix del procés pictòric. Al contrari, De Felipe l'utilitza com a símbol del Pop Art, en aquest cas amb el personatge de la Betty Boop.

Taller:

(s'haurà de triar una de les opcions proposades)

Primera opció

Tenint en compte l'obra pintada per Ramon Casas i Maurice Lobre, els alumnes hauran de crear una obra conjuntament. En aquesta activitat serà imprescindible que posin en comú diverses aptituds: la creativitat, el treball en equip i la capacitat d'utilitzar els materials proposats.

Objectius:

- Crear una obra conjunta entre dos o tres alumnes
- A partir de l'acord, els membres de cada grup hauran de decidir el tema, els personatges de l'obra i la distribució a l'hora d'executar-la
- En l'obra hauran d'aparèixer les signatures de tots els artistes com una part integrada, inspirant-se en l'obra de Casas i Lobre

L'activitat es portarà a terme a l'espai EduCarmenThyssen.

Segona opció

Pintar una obra d'un paisatge en diferents condicions atmosfèriques (estacions), partint dels impressionistes i paisatgistes tractats, que pinten una mateixa obra en diferents moments i condicions meteorològiques.

Objectius:

- Els alumnes hauran de triar a l'atzar entre dos elements que definiran el seu paisatge: un dels elements farà referència a les condicions meteorològiques (primavera, hivern, etc.) i l'altre, a les vistes (mar, muntanya, paisatge amb riu, etc.)
- Inspiració en l'estil impressionista